

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף יז-א

עניין: גהינם כלה והן אינן כלין

דברי הגמ'

הפרשה כולה ^(א) דלותי ולי יהושיע פושעי ישראל בגופן ופושעי אומות העולם בגופן יורדין לגיהנם ונידונין בה י"ב חדש לאחר י"ב חדש גופן כלה ונשמתן נשרפת ורוח מפורתן ^(ב) תחת כפות רגלי צדיקים שנא' ^(ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם * אבל המינין והמסורות ^(ד) והאפיקורסים שכפרו בתורה ושכפרו בתחיית המתים ושפירשו מדרכי צבור ושנתנו חיתיתם בארץ חיים ושחטאו והחטיאו את הרבים כגון ירבעם בן נבט וחביריו יורדין לגיהנם * ונידונין בה לדורי דורות שנאמר ^(ה) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו' גיהנם כלה והן אינן כלין ^(ו) שנאמר ^(ז) וצורם לבלות-שאו

לשם שבו ואחלמה – הקדמות ושערים שער ו', פ"ה ח"י ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא כליתם. ועד"ז הוא הכוונה ג"כ מה שאמרו ז"ל ח"י על הפושעים והמורדים היותר גדולים שהם יורדין לגיהנם ונידונין בה לדורי דורות גיהנם כלה והם אינם כלים. הכוונה הוא ג"כ למעלותא כי הם ישארו עכ"פ ויתוקנו גם הם לבסוף. וכמו שהאריך בזה הגאון קדוש ה'. הרמ"ע מפלנו ז"ל בעשרה מאמרות מאמר חיקור דין חלק ה' ע"ש. ומ"ש בגמרא נידונין בה לדורי דורות. הכוונה היא רק עד שיכלו כל הדורות ללאת והיא בזמן תחיית המתים שאז לא יהיה עוד דורות חדשים כלל כי כבר יכלו כל הנשמות שבגוף כמ"ש ביבמות ס"ב סע"א [וכן מ"ש שם בפושעי ישראל בגופן שיהיו אפר תחת כפות רגלי הצדיקים הכוונה הוא כי ע"ז יתעכל הרע שבהם וישאר הטיב נקי ומבורר (ע' הגר"א בספר"ל פ"א בדה"מ מלך הרביעי) וע"ז יתיקנו ויחיו ויקונו בתחיה"מ] ועכ"פ הוא כי ע"י כל העיגשים אשר בזה ובבא יתוקנו כל ישראל כולם, וזה שאמרו ז"ל כי מה שאמרו כל טיבי היא מדת הטוב ונודת הפורענית. כי גם מדת הפורענית הוא אינו לנקמה ח"ו אלא רק כדי לזכות על ידיהם לכל יעורים העתידים אשר עליהם נאמר מה רב טובך כו' :

עשרה מאמרות מאמר חיקור דין חלק ה' פ"א

אין להם מנוחה אלא שהם ^(א) עתידים אל המבחן ^(ב) שגלהו אליהו לאיוב. ^(ג) ששית נותני חתית בארץ חיים ופורשים מדרכי צבור ומחטיאי הרבים גיהנם ננעלת בפניהן ונידונין בה ^(ד) לדורי דורות ^(ה) ואלה בדין המות אחר דורי דורות שמעוטים ^(ו) על רבעים אפשר שיבחנו גם המה ^(ז) בחכמה נעלמה מן החושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח. והוא טעם גיהנם כלה והם אינם כלים ^(ח) שאנו מפרשים אותו ^(ט) כפי מה שפירשו חכמים בפסוק חצי אכלה במ מה התם חצי כלים והוא תכלית יסורין אף כאן גיהנם כלה והוא תכלית העונש ^(י) שהחצים והגיהנם לא ישבותו כל ימי היותם מקצוף עליהם ומגעור במ אמנם סוף סוף הם אינם כלים ^(יא) וגיהנם גופיה נקרא כן שהיא גי של הנם ופירוש שוחה עמוקה שיורדין לה על עסקי חנם והנשמות שנטהרו מעלין אותן לשלוחי גן עדן ואומרים הנם הא אתלבנו ועל הנשמות הנבדקות בלבד שאינן צריכות לבון צווחין להון הנם קחו ולכו ^(יב) כמבואר בזוהר ולקושטא דמלתא אין לך דבר נצח אלא במדת הטוב :